

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 22 czerwca 2015 r. Sąd Rejonowy dla Łodzi -Śródmieścia w Łodzi, X Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych przyznał i nakazał wypłacić ze Skarbu Państwa – Kasy Sądu Rejonowego dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi na rzecz biegłego sądowego K. W. kwotę 5326,70 zł za wydaną opinię pisemną (pkt 1 postanowienia) oraz oddalił wniosek biegłego w pozostałym zakresie (pkt 2).

W uzasadnieniu tego rozstrzygnięcia Sąd zważył, że uwzględniając kwalifikacje, nakład pracy biegłego i poświęcony czas należało przyznać biegłemu wymienioną w sentencji kwotę w oparciu o przepisy art. 288 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., art. 89 i nast. ustawy dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jednolity Dz. U. z 2014 r., poz. 1025, z późn. zm.) oraz przepisy rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 kwietnia 2013 r. w sprawie określenia stawek wynagrodzenia biegłych, taryf zryczałtowanych oraz sposobu dokumentowania wydatków niezbędnych dla wydania opinii w postępowaniu cywilnym (Dz.U. z 2013 roku, poz. 518).

Sąd powołał przepis art. 89 ust. 3 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, zgodnie z którym wynagrodzenie biegłych oblicza się według stawki wynagrodzenia za godzinę pracy albo według taryfy zryczałtowanej określonej dla poszczególnych kategorii biegłych ze względu na dziedzinę, w której są oni specjalistami. Podstawę obliczenia stawki wynagrodzenia za godzinę pracy i taryfy zryczałtowanej stanowi ułamek kwoty bazowej dla osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe, której wysokość określa ustawa budżetowa. Stosownie natomiast do treści art. 9 ust. 1 pkt. 2 ppkt b ustawy budżetowej na rok 2015 z dnia 15 stycznia 2015 r. (Dz. U. z 2015 r., poz. 153) kwoty bazowe dla osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe ustala się w wysokości 1.766,46 zł.

Zasady ustalania wynagrodzeń biegłych za wykonaną pracę określa rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 kwietnia 2013 r. w sprawie określenia stawek wynagrodzenia biegłych, taryf zryczałtowanych oraz sposobu dokumentowania wydatków niezbędnych dla wydania opinii w postępowaniu cywilnym. I tak stosownie do treści § 7 tego rozporządzenia wynagrodzenie za wykonaną pracę biegłych, w zakresie czynności opisanych w załączniku nr 1 do rozporządzenia, można określić według stawki albo taryfy zryczałtowanej wskazanej w tym załączniku.

Zgodnie z § 2 rozporządzenia stawka wynagrodzenia biegłych powołanych przez sąd za każdą rozpoczętą godzinę pracy, zwana dalej "stawką", wynosi - w zależności od stopnia złożoności problemu będącego przedmiotem opinii oraz warunków, w jakich opracowano opinię - od 1,28% do 1,81% kwoty bazowej.

W myśl § 4 w razie złożonego charakteru problemu będącego przedmiotem opinii, stawka może być podwyższona do 50%, jeżeli biegły ma dyplom ukończenia studiów wyższych lub dyplom mistrzowski oraz pełni funkcję biegłego sądowego nie krócej niż jedną kadencję lub funkcję rzeczoznawcy przez okres co najmniej pięciu lat

Przepis § 8 stanowi zaś, że wydatki poniesione przez biegłego, niezbędne dla wydania opinii, w tym w szczególności wydatki materiałowe, amortyzację aparatury badawczej oraz koszty dojazdu na miejsce wykonania czynności, biegły dokumentuje za pomocą faktur lub rachunków albo kopii tych dokumentów, a w razie ich braku - za pomocą oświadczenia.

W konkluzji, przyjmując powiększoną o 50% godzinową stawkę wynagrodzenia biegłego (47,95 zł za godzinę pracy) i uznając zasadność wymiaru czasu w zakresie 108 godzin, jakie biegły poświęcił na wydanie opinii oraz koszt wydatków Sąd przyznał biegłemu kwotę 5326,70 zł. Uznał jednocześnie, że brak jest podstaw do uwzględnienia wniosku o przyznanie wynagrodzenia w pełnej wysokości tj. w wymiarze dodatkowych 4 godzin stanowiących czas, jaki biegły spędził w podróży do Sądu celem odebrania i zwrotu akt sprawy. Biegłemu bowiem przysługuje zwrot kosztów przejazdu, nie zaś wynagrodzenie za czas spędzony w podróży.

Zażalenie na powyższe postanowienie w zakresie pkt 1 co do kwoty 4929,20 zł, tj. ponad kwotę 397,50 zł, wniósł pełnomocnik powódki.

Skarżący zarzucił orzeczeniu naruszenie przepisu art. 288 kpc w zw. z § 2 i § 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 kwietnia 2013 roku w sprawie określania stawek wynagrodzenia biegłych, taryf zryczałtowanych oraz sposobu dokumentowania wydatków niezbędnych dla wydania opinii w postępowaniu cywilnym (Dz.U. 2013.518) - poprzez przyjęcie, że okoliczności na które biegły wydał opinię stanowią problem o złożonym charakterze i nakład pracy był wysoki - podczas, gdy biegły jedynie zgrał pliki graficzne ze wskazanego w urzędzeniu folderu plików graficznych, oraz nagrał je na płytę CD oraz ustalił, że nie jest w stanie odczytać innych danych z urzędzenia z powodu braku możliwości dostępu do nich - a wskazany przez biegłego nakład czasu pracy - 108 godzin - jest całkowicie nieadekwatny do treści zawartych w opinii.

Z uwagi na powyższe skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez obniżenie wynagrodzenia biegłego do kwoty 397,50 zł (wyliczonej za 15 godzin pracy i według stawki 26,50 zł, bez powiększania o 50%); nadto o zasądzenie na rzecz powódki zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu zażaleniowym wg norm przepisanych.

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył, co następuje.

Zażalenie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Rejonowy - w oparciu o przepisy art. 89 ust.1-3 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jednolity Dz. U. z 2014 roku, poz. 1025), § 2 i 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 kwietnia 2013 r. w sprawie określenia stawek wynagrodzenia biegłych, taryf zryczałtowanych oraz sposobu dokumentowania wydatków niezbędnych dla wydania opinii w postępowaniu cywilnym (Dz. U. 2013 poz. 518) - nieprawidłowo określił wysokość wynagrodzenia należnego biegłemu.

Wbrew ocenie Sądu I instancji i na co słusznie wskazuje skarżący, zachodzą podstawy do kwestionowania podanej przez biegłego liczby godzin pracy niezbędnej do sporządzenia opinii pisemnej, a w konsekwencji odmowy wypłaty wynagrodzenia za sporządzanie opinii, w określonym przez biegłego wymiarze ponad kwotę 397,50 zł.

Zauważyć należy, iż biegły K. W. sporządził opinię jedynie w nieznacznej części odnosząc się merytorycznie do tezy dowodowej wynikającej z postanowienia Sądu Rejonowego. Wykonując to postanowienie biegły utrwalił na płycie CD pliki graficzne, które zgrał z pamięci urzędzenia iPad przekazanego do zbadania. W pozostałym zakresie - jak wskazał biegły - wydanie merytorycznej opinii było niewykonalne z uwagi na obiektywny brak możliwości odczytania danych nie zapisanych w tym urzędzeniu i blokadę aplikacji umożliwiających dostęp do danych zapisanych w systemie komputerowym pozwanego pracodawcy jeszcze przed przekazaniem iPada biegłemu. Mając tego świadomość biegły dwukrotnie wnioskował o przedłużenie terminu do wydania pisemnej opinii wnosząc o wyjawienie przez powódkę odpowiednich haseł i zgodę na ingerencję w system operacyjny zainstalowany na urzędzeniu a to, celem zbadania możliwości uzyskania pożądaných danych. Z uwagi jednak na dezaktywowanie konta pocztowego powódki zgodnie ze standardami bezpieczeństwa i zastrzeżenie pozwanej, że obciąży biegłego kosztami w przypadku takiej ingerencji w system operacyjny, która może doprowadzić do trwałego uszkodzenia urzędzenia, zachodził brak możliwości odczytania pełnej korespondencji mailowej powódki. W konsekwencji tych przeszkód obiektywnych wydana opinia nie uwzględniała wszystkich zakreślonych przez Sąd kryteriów, a jedynie wyjaśniała kwestie techniczne za sprawą których realizacja wydanego w tym przedmiocie postanowienia nie była możliwa.

W ocenie Sądu Okręgowego, zasadność przyznania wynagrodzenia za pracę w wymiarze 108 godzin poświęconą sporządzeniu opinii w kształcie tak ograniczonym musi zostać zakwestionowana. Zapoznanie się z zadaniem zleconym przez Sąd, analiza akt, czy zbadanie techniczne urzędzenia w tym ustalenie metod pozwalających ewentualnie na uzyskanie danych, nadto wykonanie czynności w postaci skopiowania 624 plików graficznych znajdujących się na pulpicie, nie uzasadnia zaangażowania biegłego w wymiarze czasu przez niego wskazanym. Po zbadaniu urzędzenia biegły stwierdził, że poza skopiowaniem plików graficznych ostatecznie nie może zrobić nic, by merytorycznie sprostać zadaniu postawionemu przez Sąd. Jak zasadnie podnosi skarżący, oceny w tym przedmiocie wraz ze sformułowaniem stosownych wniosków – jako, iż nie były to czynności skomplikowane i wymagające znacznego

zaangażowania w pozyskanie takiej wiedzy - można było dokonać w czasie 15 godzin. Z tych też względów, żądanie zapłaty wynagrodzenia za nakład pracy przekraczający wskazaną granicę Sąd Okręgowy uznał za nieuzasadnione.

Nie sposób też zgodzić się z Sądem Rejonowym, że za tak wykonaną pracę biegły winien otrzymać wynagrodzenie według najwyższej stawki godzinowej 47,95 zł - przy zastosowaniu najwyższego współczynnika procentowego na poziomie 1,81 %, o którym mowa w treści § 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 30 kwietnia 2013 r., nadto podwyższonej o 50% na podstawie § 4 tego rozporządzenia.

Zgodnie z § 2 przywołanego rozporządzenia stawka wynagrodzenia biegłych powołanych przez sąd za każdą rozpoczętą godzinę pracy, zwana dalej "stawką", wynosi - w zależności od stopnia złożoności problemu będącego przedmiotem opinii oraz warunków, w jakich opracowano opinię - od 1,28% do 1,81% kwoty bazowej. W myśl § 4, w razie złożonego charakteru problemu będącego przedmiotem opinii, stawka może być podwyższona do 50%, jeżeli biegły ma dyplom ukończenia studiów wyższych lub dyplom mistrzowski oraz pełni funkcję biegłego sądowego nie krócej niż jedną kadencję lub funkcję rzeczoznawcy przez okres co najmniej pięciu lat.

Zakreślona biegłemu teza dowodowa nie nosiła znamion znacznej złożoności, a sama opinia nie zawiera jakichkolwiek analiz czy też skomplikowanych wniosków. Nakład pracy niezbędny do jej wydania nie wymagał szczególnego zaangażowania biegłego. Dlatego Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, że stawka za godzinę pracy biegłego w tym stanie rzeczy powinna wynosić 26,50 zł., tj. powinna być wyliczona przy uwzględnieniu współczynnika procentowego 1,5%, stanowiącego wartość średnią zakresu ustalonego powołanym powyżej § 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości oraz bez podwyższenia o 50 % z uwagi na brak przesłanek z § 4 rozporządzenia.

Biorąc powyższe pod uwagę i na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. Sąd Okręgowy zmienił zaskarżone orzeczenie i przyznał biegłemu kwotę 397,50 zł (stawka 26,50 zł x 15 godzin pracy) tytułem wynagrodzenia za wydanie opinii pisemnej.

W przedmiocie żądania strony powodowej zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego podnieść z kolei należy, iż zgodnie z art. 108 § 1 k.p.c. sąd rozstrzyga o kosztach w każdym orzeczeniu kończącym sprawę w instancji.

W świetle powyższego rozstrzygnięcie o kosztach następuje dopiero w orzeczeniu kończącym sprawę w instancji. Za niedopuszczalne uważa się orzekanie o kosztach procesu wcześniej, ponieważ rozstrzygnięcie o kosztach ma charakter akcesoryjny w stosunku do głównego przedmiotu postępowania (por. postanowienie Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z 2012-05-10, I ACz 708/12, LEX nr 1171393, postanowienie SN z 2012-04-04, I CZ 32/12 LEX nr 1170212).

Pojęcie postanowienia kończącego postępowanie w sprawie obejmuje tylko orzeczenia kończące postępowanie, jako całość poddaną pod osąd. Postanowieniami takimi nie są orzeczenia mające za przedmiot kwestie wпадkowe, tj. kończące postępowania pomocnicze lub zamykające fragment bądź pewną fazę postępowania (postanowienie Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z 2012-04-19, I ACz 482/12, LEX nr 1171326).

Przez orzeczenie kończące postępowanie w sprawie w danej instancji należy rozumieć więc wyrok (postanowienie co do istoty sprawy w postępowaniu nieprocesowym) albo inne orzeczenia, które trwale zamykają drogę do wydania wyroku. Przyjmuje się także, że chodzi tutaj o orzeczenie całkowicie kończące sprawę w danej instancji, a zatem o wyrok końcowy lub postanowienie o umorzeniu postępowania w całości lub odrzuceniu pozwu w całości, ponieważ dopiero takie orzeczenie pozwala na prawidłowe ustalenie wyniku sprawy, który z kolei w myśl art. 98 § 1 k.p.c. stanowi co do zasady podstawę rozstrzygnięcia w przedmiocie kosztów procesu (por. postanowienie SN z 2012-04-12, II CZ 207/11, LEX nr 1228679). Brak więc zatem podstaw do orzekania o kosztach procesu na wcześniejszym etapie w orzeczeniach kończących sprawę w określonej części.

Na gruncie rozpoznawanej sprawy Sąd Okręgowy, wypowiadając się instancyjnie wyłącznie w zakresie wysokości wynagrodzenia należnego biegłemu za wydanie opinii pisemnej, nie wydał orzeczenia, które trwale zamykało drogę do wydania wyroku, lecz jedynie rozstrzygało kwestie wпадkową. Wobec powyższego, pomimo wniosku

strony powodowej w tym zakresie, brak było podstaw do orzekania przez Sąd Okręgowy o kosztach związanych z postępowaniem wywołanym przedmiotowym zażaleniem.

Z tych też względów orzeczono, jak na wstępie.

Przewodniczący: Sędziowie:

Z./ Odpis postanowienia wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikom stron i biegłemu.